

Särskilt yttrande

Stadsbyggnadsnämnden 2021-01-26

Ärende 06 – Handlingsplan för demokratiutveckling

Mer deltagardemokrati för Södertäljeborna!

Vid dagens sammanträde i stadsbyggnadsnämnden har nämnden tillstyrkt *Handlingsplan för demokratiutveckling* med de remissynpunkter som samhällsbyggnadskontoret lämnat. Kontoret poängterar att planen innehåller alltför stort fokus på olika former av dialogaktiviteter och anser att störst påverkan på demokratiutveckling och röstdeltagande har utbildningsnivå och socioekonomiska faktorer. Även tilliten till myndigheter och samhällsinstitutioner är viktig i sammanhanget.

Vänsterpartiet har inget att erinra mot det som anförs i handlingsplanen eller i samhällsbyggnadskontorets remissyttrande, men vill poängtera ytterligare några faktorer som begreppet demokrati (utveckling) kan innebära. Den nu aktuella *Handlingsplan för demokratiutveckling* handlar i första hand om bristen på deltagande, om vägar ”att öka invånarnas inflytande, delaktighet, tillit” och därmed få fler väljare till valurnorna vart fjärde år. Det är en aspekt av demokratiutveckling. En annan är fördjupning av själva demokratiprocessen. Båda behövs.

I upprepade lokala utvärderingar efter allmänna val, har utvärderingsinstitutionerna, ofta universitet, kunnat konstatera det valdeltagarstatistiken redovisat, att diskrepansen mellan valdistrikten visar sig vara avgrundsdjup och följer mönstret av socioekonomi och utbildningsnivåer – till exempel stadsdelarna Ronna och Hovsjö med lågt valdeltagande och så kallad socioekonomisk ”utsatthet” i motsats till stadsdelarna Pershagen och Östertälje med högt valdeltagande och socioekonomisk välbeställdhet. Detta upprepas relativt stabilt val efter val även om invånarna delvis byts ut och skiftar. Rekommendationen från utvärderarna för att åtminstone på relativt kort sikt öka det låga valdeltagandet, utan att behöva invänta hela det långa reformistiska jämlikhetsbygget, är att tillgodose det offentliga *närvaro* i de socioekonomiskt ”utsatta” stadsdelarna. Det offentliga har i det sammanhanget två dimensioner – institutionerna och beslutsfattarna i form av den politiska organisationen och dess olika segment.

Under de senaste 20 åren har det offentliga istället för närvaro packat ihop och lämnat Hovsjö, Ronna, Geneta och Fornhöjden, delvis Brunnsäng, åt sitt öde. Först monterades kommundelsnämnder och kontor ner; sedan försvann polisen, därefter socialtjänsten, därefter en och annan fritidsgård och den lokala Hyresgäströrelsen. Under en kort period fanns boenderåd och stadsdelsråd med valda ledamöter från kvarterens trappuppgångar och till och med både Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen hade öppet vissa timmar i veckan på respektive stadsdels boenderådskontor.

Det offentligas utveckling har handlat om avveckling och i det närmaste total brist på närvaro. I bästa fall har beslutfattarnas företrädare inklusive kommunen i form av valpropagandister dykt upp "en passage" på kort valturné en månad innan aktuell valdag. Det bygger inte förtroende eller tillit, oavsett utbildningsnivå eller socioekonomisk standard. Det offentliga måste synas och finnas i stadsdelarna, vilka i sina "enklaver" har långt större befolkningar än både Hölö-Mörkö, Vårdinge-Mölnbo och Enhörna med sina respektive kommundelsnämnder. Det är kanske dags att damma av ordet decentralisering igen.

Den andra aspekten i demokratiutveckling är fördjupning av själva demokratiprocessen. Medborgardialog som en form av deltagande demokrati har varit aktuell i Södertälje sedan början av 2000-talet. Dialogen har skett i form av allmänna "hearings" eller stormöten i specifika frågeställningar och med fysisk närvaro eller genom enkäter i ett visst ärende med ett på förhand angivet antal frågeställningar att besvara. I samhällsbyggnadskontorets planprocesser finns samrådet som en möjlighet för sakägare och intressenter att lämna skriftliga synpunkter. I samtliga nämnda dialogformer finns det dock inget som garanterar att deltagarna i medborgardialogen ges något som helst inflytande över eller påverkan på det aktuella dialogtemat. Medborgardialogen får i praktiken oftast rollen som alibi för redan på förhand tilltänkta beslut och värderingar. Den deltagande medborgaren/invånaren blir enbart utnyttjad som bollplank eller bekräftelsesymbol. I det sammanhanget befinner sig den enskilde medborgaren/invånaren alltid i underläge gentemot det offentliga/kommunen och i det värsta scenariot blir "dialogföreställningen" enbart "ett spel för galleriet"

Om deltagande demokrati ska kunna utgöra ett komplement till den representativa demokratins beslutsprocesser måste medborgardialogen utvecklas och fördjupas. Det räcker inte med information och kommunikation. Formerna för reellt medinflytande i allmänhetens/medborgarnas möte med det offentliga måste organiseras och förtydligas. Dels handlar det om de "institutionaliserade" dialogerna, dels de tillfälliga i specifika frågeställningar. Ett

seriöst arbete med medborgardialog och deltagande demokrati kommer att innebära omkostnader. Var finns dess kostnadsposter idag i den kommunala budgeten?

Eva Bjurholm (V)
Ersättare i stadsbyggnadsnämnden

